

ZELDZAME VOGELS IN NEDERLAND IN 1977

Rare birds in The Netherlands in 1977

C. J. G. SCHARRINGA EN E. R. OSIECK

(namens de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna)
(on behalf of the Dutch Rarities Committee)

INLEIDING

Dit is het tweede jaarverslag van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA). Het geeft een overzicht van waarnemingen uit 1977 van zeldzame soorten die door de commissie behandeld zijn. Voor de werkwijze wordt verwezen naar Oreel & Osieck (1977). In 1977 werd de CDNA uitgebreid met één lid, te weten C. J. G. Scharringa.

De lijst van soorten die door de commissie behandeld worden (zie Oreel & Osieck 1977) trad in werking op 1 januari 1977. De waarnemingen van een aantal soorten uit deze lijst zijn niet in het verslag van 1976 opgenomen, omdat deze soorten toen niet beoordeeld werden. Voor de continuïteit zijn deze waarnemingen aan het einde van dit verslag opgenomen, alsmede correcties en nagekomen waarnemingen uit 1976. De nagekomen waarnemingen uit de jaren vóór 1976 zijn in de hoofdtekst vermeld met het jaartal van waarneming. Deze procedure zal ook in de volgende verslagen worden gevolgd. Het verdient echter de voorkeur dat alle waarnemingen uit een bepaald jaar in het desbetreffende verslag zijn opgenomen. Daarom het verzoek om alle waarnemingen zo spoedig mogelijk aan ons in te zenden en uiterlijk vóór 1 maart van het volgende jaar. Er zal naar gestreefd worden het jaarverslag voortaan eerder te publiceren.

De opzet van dit jaarverslag is dezelfde als van het vorige verslag (Scharringa & Osieck 1978). In navolging van het „Report on rare birds in Great Britain in 1976” (O’Sullivan & the Rarities Committee 1977) wordt in dit verslag bij de soorten een opgave gedaan van het aantal geregistreerde exemplaren in eerdere jaren en in het verslagjaar. Evenals in Groot-Brittannië worden drie getallen gegeven, die respectievelijk betrekking hebben op 1900-1968, 1969-1976 en 1977. Het jaar 1968 werd als laatste jaar van de eerste periode gekozen omdat dit het laatste jaar is waarvan in de tweede druk van de Avifauna van Nederland (1970) nog gegevens zijn opgenomen. Uitdrukkelijk zij vermeld dat de getallen betrekking hebben op het totaal aantal geregistreerde exemplaren van alle aanvaarde (veld)-waarnemingen, ringvangsten en vondsten (dus inclusief onbevestigde waarnemingen). Tot nu toe was het de gewoonte om uitsluitend het aantal „gevallen” te vermelden waarbij geen rekening werd gehouden met het waargenomen aantal exemplaren per geval. Met het doel voor ogen om een vergelijking mogelijk te maken met voorgaande jaren, lijkt ons het „aantal exemplaren” voor de verslaggeving meer bruikbaar dan het „aantal gevallen”. Voor het berekenen van het aantal ge-

registreerde exemplaren in de periodes 1900-1968 en 1969-1976 werd uitgegaan van de Avifauna van Nederland (1970), de rubriek „Ornithologie van Nederland” 1969-1975 gepubliceerd in Limosa 45-50, het eerste jaarverslag van de CDNA en Aanvullingen en Correcties 1976 aan het eind van dit verslag.

Het verzamelen van de gegevens stuitte op de volgende moeilijkheden:

1. De status „dwaalgast” zoals door de CNA gehanteerd, is gebaseerd op het aantal bevestigde waarnemingen, ringvangsten en vondsten. Hierbij wordt dus het aantal onbevestigde waarnemingen (= betrouwbare éénmanswaarnemingen) niet meegeteld. Bij het berekenen van de getallen zijn de onbevestigde waarnemingen hier echter wel meegeteld.

2. In de Avifauna van Nederland (1970) wordt, zoals al gezegd, uitsluitend het aantal gevallen gegeven, waarbij één waarneming (ongeacht het aantal exemplaren), één ringvangst of één vondst als één geval geldt. Om het aantal exemplaren te weten te komen waar het om gaat, moeten daarom de oorspronkelijke bronnen worden nagezocht. Bij soorten waarbij het om tientallen gevallen gaat, is dit een tijdrovend werk, dat bij de afsluiting van dit verslag nog niet voltooid was. Voor deze soorten heeft het eerste getal dan ook betrekking op het aantal gevallen (inclusief onbevestigde waarnemingen); dit is aangegeven met een plusteken (+).

3. In principe werden vóór 1977 alleen waarnemingen van dwaalgasten door de CNA beoordeeld (cf. Oreel & Osieck 1977). Waarnemingen van „niet-dwaalgasten” werden vroeger niet beoordeeld en de gegevens zijn eigenlijk niet vergelijkbaar met die van 1977. Dit geldt vooral voor enkele „moeilijke” (onder-)soorten; in dit verslag zijn dat Bastaardarend, Kleinst Waterhoen, Blauwborst ondersoort *svecica* en Dwerggors. Voor deze soorten zijn geen getallen opgenomen voor de periode(s) waarin waarnemingen van de soort niet werden beoordeeld. Voor de overige soorten zijn de getallen — voor zover mogelijk — wel opgenomen, omdat het merendeel van de waarnemingen betrouwbaar lijkt of omdat de soort bij determinatie weinig problemen oplevert. Er zal onderzocht worden in hoeverre „oude” waarnemingen van deze soorten nog beoordeeld kunnen worden.

4. Van voormalige broedvogels is een aantalsopgave voor 1900-1968 niet mogelijk (in dit verslag: Griel, Roodkopklauwier).

5. Sommige soorten in dit jaarverslag hebben enkele malen in ons land gebroed. Deze broedgevallen zijn in de getallen niet meegerekend, maar er wordt in de begeleidende tekst wel melding van gemaakt.

Het is meestal moeilijk uit te maken in hoeverre verschillende waarnemingen op verschillende vogels betrekking hebben. De volgende richtlijnen zijn aangehouden. Bij waarnemingen op dezelfde plaats in hetzelfde seizoen is ervan uitgegaan dat het dezelfde vogel(s) betrof, tenzij er redenen zijn om het tegendeel aan te nemen. Bij waarnemingen op verschillende plaatsen is aan-

genomen dat het om verschillende vogels gaat, tenzij er redenen zijn om daaraan te twijfelen.

De niet aanvaarde gevallen zijn apart vermeld met de datum van waarneming. Bovendien is met een sterretje aangegeven als de waarneming werd ingezonden zonder beschrijving. In veel andere gevallen twijfelt de commissie niet zo zeer aan de juistheid van de determinatie, maar zijn de verstrekte gegevens zo summier dat zij verificatie niet toelaten. Een moeilijke kwestie in dit opzicht zijn de nachtelijke waarnemingen van Klein en Kleinst Waterhoen met de beschrijving: „kenmerkende baltsroep”. Van een aantal soorten komt het regelmatig voor dat ze zonder beschrijving worden ingezonden. Dit betreft met name de volgende soorten: Kleine Zilverreiger, Witoogend, Sneeuwvangs, Roodhalsgans, Roodpootvalk, Kleine Vliegenvanger en Notenkraaker. Mogelijk is het het beste om deze soorten niet meer te behandelen en ze alleen te registreren. Voor het merendeel zijn het immers gemakkelijk herkenbare soorten.

Van de aanvaarde gevallen zijn de volgende gegevens opgenomen: (1) datum; (2) plaats; (3) provincie (zie lijst met afkortingen); (4) aantal exemplaren indien meer dan één, alsmede geslacht en leeftijd indien bekend; (5) als de vogel gevangen en geringd is of dood gevonden is, wordt dit aangeduid als respectievelijk „ringvangst” en „vondst”; (6) namen van de waarnemers: eerst de naam van degene die de waarneming heeft ingezonden, daarna de namen van ten hoogste twee medewaarnemers in alfabetische volgorde. Indien slechts één waarnemer vermeld wordt (zonder de toevoeging „e.a.”), betreft het een onbevestigde waarneming (éénmanswaarneming; alleen van toepassing bij dwaalgasten). Bij broedgevallen zijn overigens alleen plaats, provincie, aantal bekende broedgevallen (indien meer dan één) en de waarnemer(s) vermeld. Voor nomenclatuur en volgorde van de soorten is de Avifauna van Nederland (1970) aangehouden. Achter de soortnaam staat het aantal geregistreerde exemplaren in de jaren 1900-1968, 1969-1976 en 1977. Indien achter een getal een plusteken („+”) staat betreft het echter het aantal bekende gevallen. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de bespreking in deze inleiding.

Wij hopen dat iedereen zijn waarnemingen van soorten die door de CDNA beoordeeld worden, aan de commissie wil voorleggen, waardoor het jaarlijkse overzicht zo compleet mogelijk wordt. Bij deze herhalen wij ons verzoek voor het toezenden van foto's van waargenomen zeldzaamheden voor opname in het jaarverslag. Kaarten voor het inzenden van waarnemingen aan de CDNA kunnen worden besteld door storting van f 2,50 per 30 stuks (incl. f 1,20 porto) op girorekening 1927605 t.n.v. E. R. Osieck te Laren N.H. Bij iedere bestelling bevindt zich een overzicht van de soorten waarvan waarnemingen op deze kaarten kunnen worden ingezonden. Het inzendadres voor deze kaarten is: G. den Uil, Wilhelminastraat 28, 3373 AS Hardinxveld-Giesendam.

AFKORTINGEN

CNV	Club van Nederlandse Vogelkundigen
SOVON	Stichting Ornithologisch Veldonderzoek Nederland
Vrs.	Vogelringstation
ad.	adult
juv.	jeugdkleed
onv.	onvolwassen
med.	mededeling
z.	zingend

en voor de provincies:

Dr.	Drenthe
Fr.	Friesland
Gld.	Gelderland
Gr.	Groningen
L.	Limburg
NB.	Noord-Brabant
NH.	Noord-Holland
Ov.	Overijssel
U.	Utrecht
Zld.	Zeeland
ZH.	Zuid Holland
ZIJP.	Zuidelijke IJsselmeerpolders

AANVAARDE WAARNEMINGEN

IJSDUIKER *Gavia immer* (51 + ; 21 ; 8)

19 oktober Schiermonnikoog Fr. (E. Boekema, H. Goedhart, E. V. Koopman). 11 november Eysden L. (W. Ganzevles). 19 november-4 december Leeuwen L. (L. M. J. van den Bergh, F. G. Rozendaal, A. Vink). 27 november-11 december Kerkdriel Gld. (L. M. J. van den Bergh, F. G. Rozendaal, A. Vink). 3-11 december Rossum Gld. (L. M. J. van den Bergh, F. G. Rozendaal, A. Vink). 11-17 december Herwen en Aerdt Gld. (L. M. J. van den Bergh, H. F. van der Lee, A. Vink). 17 december Valburg Gld. (A. Vink, P. C. Groebe, A. van de Kieboom). 22 december Scheveningen ZH. (S. Ligtenberg).

Vergeleken met de 19 waarnemingen en 2 vondsten uit de jaren 1969-'76, springt dit jaar met 8 waarnemingen er duidelijk uit, zeker als we bedenken dat waarnemingen vóór 1977 niet door de CNA werden beoordeeld. Naast twee waarnemingen langs de kust een ware „invasie” in het gebied van de Grote Rivieren. Ook in Groot Brittannië was de soort in november opvallend talrijk in het binnenland (Brit. Birds 71:94).

GEELNAVELDUIKER *Gavia adamsii* (7 ; 5 ; 0)

1975: 12 december Lauwersoog Fr. vondst ad ♀ (med. W. de Jong).

Er zijn nu 11 gevallen (waaronder 9 vondsten) en 1 onbevestigde waarneming.

NOORDSE PIJLSTORMVOGEL *Puffinus puffinus*

ondersoort *mauretanicus* (2 ; 0 ; 1)

14 juli Camperduin NH. (M. Platteeuw, C. Camphuyzen).

De eerste aanvaarde waarneming van deze ondersoort. Er waren slechts twee vondsten bekend. Buiten deze gevallen zijn er nog vier waarnemingen bekend uit het archief van de CvZ (1972, 1973: 2 x, 1976), welke helaas (nog) niet aan de CNA zijn voorgelegd.

GROTE PIJLSTORMVOGEL *Puffinus gravis* (7 ; 11 ; 4)

18 juni Camperduin NH. (M. Platteeuw, C. Camphuyzen). 1 oktober Camperduin NH. 3 ex. (C. Camphuyzen, M. Platteeuw, K. Woutersen).

Er zijn thans 10 gevallen (waaronder 5 vondsten) en 4 onbevestigde waarnemingen. Drie van de negen waarnemingen hebben betrekking op meerdere exemplaren: 6 en 15 september 1970 resp. 6 en 2 ex. en bovenstaande waarneming van 3 ex. De waarneming van 18 juni is de eerste juni-waarneming; er was al een juli-waarneming. De overige gevallen komen uit de maanden september-november.

KUHLS PIJLSTORMVOGEL *Puffinus diomedea* (2 ; 0 ; 1)

1 oktober Noordwijk ZH. (M. U. Wiersma, E. van Hal, R. de Mooij).

De éérste waarneming van deze soort. Er waren slechts twee vondsten (1947 en 1966) bekend.

GROTE ZILVERREIGER *Egretta alba* (22+ ; 6 ; 5)

28 mei Noorden ZH. 2 ex. (H. S. Lichtenbeld, R. van Beusekom, H. Uittenbosch). 19 september Knardijk ZIJP. 2 ex. (A. Vink, H. Reeze). 25-29 oktober Knardijk ZIJP. 3 ex. (R. B. Geskus, J. G. van Marle, J. Swaab). 20 november-29 december Knardijk ZIJP. (J. Meijerink, A. Vink, A. B. H. Wolff).

Sinds 1969 zijn er nu 8 waarnemingen, waarbij de waarnemingen langs de Knardijk als één zijn gerekend. Dit is het eerste jaar sinds 1968 dat meerdere exemplaren bij elkaar werden waargenomen. Het is overigens best mogelijk dat de waarnemingen in 1976 en 1977 gedeeltelijk op dezelfde vogels betrekking hebben.

KLEINE ZILVERREIGER *Egretta garzetta* (33+ ; 55 ; 3)

1 juni Kollum Fr. (D. A. Jonkers). 1 augustus Knardijk ZIJP. (J. van der Laan, G. Steinhaus). 17 augustus-2 september Kampen Ov. (F. G. Rozendaal, J. Nap, G. Steinhaus).

Het aantal waargenomen exemplaren schommelt sinds 1969 tussen 3 en 13 per jaar.

RALREIGER *Ardeola ralloides* (16 ; 5 ; 1)

30 juli Terwolde Gld. (J. W. Lensink, W. J. N. M. Verholt, B. Wijlens).

KOEREIGER *Ardeola ibis* (3 ; 16 ; 7)

21 juni Retranchement Zld. (L. Lippens e.a.). 10 juli Nederweert L. (S. Bergs, H. Reuler). 7 augustus-27 december Beegden, Herten en Linne L. 2 ex. (C. Bakker, G. Peters, P. Spreuwenberg). 2 september-15 november Gennep L. (L. M. Reijnders, D. Visser, H. de Vries). 30 oktober Ubbergen Gld. (L. M. J. van den Bergh, W. H. A. Hekking). 29 november Tienray L. (T. Joosten).

Sinds 1973 is de soort jaarlijks waargenomen. De waarnemingen vallen voornamelijk in de maanden juni-oktober en er zijn enkele overwinteringsgevallen bekend.

WINTERTALING *Anas crecca*

ondersoort *carolinensis* (4 ; 1 ; 1)

23 en 24 april Beuningen Gld. ♂ (L. M. J. van den Bergh, A. Vink).

BLAUWVLEUGELTALING *Anas discors*

22 januari IJmuiden NH. ♂ (P. Bizon, C. Camphuyzen, N. van der Ham).

De derde waarneming sinds 1974. Hiervoor waren slechts twee gevallen bekend.

AMERIKAANSE SMIENT *Anas americana* (0 ; 0 ; 2)

10 april Kesteren Gld. ♂ en ♀ (A. Vink, A. D. Bode, D. A. Jonkers). 7-14 november Grevelingendam ZH. ♂ (H. Bult, J. van Kreuningen, J. A. de Raad).

Nieuwe soort voor Nederland. Alhoewel deze soort in 1977 in Groot Brittannië vrij veel werd waargenomen, waaronder een in Canada geringde vogel, mag de mogelijkheid van ontsnapping uit gevangenschap niet worden uitgesloten (dit geldt overigens voor alle zeldzame soorten eenden).

WITOOGEEND *Aythya nyroca* (? ; ? ; 10)

1-21 januari Maarsseveen U. ♂ (C. J. G. & J. Scharringa, H. J. Lichtenbeld). 2 januari Eysden L. (P. Spreuwenberg, W. Ganzevles, H. Poot). 26-31 maart Katwijk ZH. ♂ (A. Wassink, G. van der Bent). 8 mei Naardermeer NH. ♂ (T. Lebrét, G. L. Ouweneel). 10 juni Wassenaar ZH. ♂ (A. Remeeus). 27 augustus Lelystad ZIJP. 2 ♂♂ (K. Waldeck, C. J. Coldewey). 14 september Zuidelijk Flevoland ZIJP. (A. B. H. Wolff, J. A. van Franeker). 24 december Kerkrade L. (F. Schepers).

Het is de vraag in hoeverre deze waarnemingen wilde vogels betreffen, omdat deze soort nogal eens in gevangenschap wordt gehouden.

ZWARTE ZEEËEND *Melanitta nigra*

ondersoort *americana* (2 ; 0 ; 1)

19 november Oostvoorne ZH. ♂ (M. M. Hendriks, C. W. Moeliker).

Er zijn thans 3 gevallen, waarvan 2 vondsten.

MIDDELSTE ZAAGBEK *Mergus serrator*

Broedgevallen: Grevelingenmeer ZH. 2 (A. van der Berg; Limosa 51: 1-5).

Het vijfde en zesde broedgeval die door de CNA zijn aanvaard. Van der Berg *et al* (1978) noemen verder nog 7 broedgevallen die nooit zijn behandeld of indertijd niet zijn aanvaard.

GRAUWE GANS *Anser anser*

Broedgevallen: Scheelhoek ZH. 1, mogelijk 2 (H. F. van der Lee, G. L. Ouweneel). Knardijk ZIJP. (E. J. M. Veling, P. Hirschler, E. M. van der Schot).

DWERGGANS *Anser erythropus* (41+ ; 34 ; 4)

30 januari Kamperland Zld. (J. de Ridder, P. Maes). 6 februari-12 maart Puttinge Zld. 2 ex. (J. van Impe). 27 februari-5 maart Oostelijk Flevoland ZIJP. (E. J. M. Veling, J. W. de Roever, A. B. H. Wolff).

Na het grote aantal in voorgaande winter nu slechts 4.

SNEEUWGANS *Anser caerulescens* (19+ ; 52 ; 4)

5 februari Zevenaar Gld. blauwe fase (L. M. J. van de Bergh, W. H. A. Hekking). 9 en 10 april Oostelijk Flevoland ZIJP. (A. B. H. Wolff). 22 oktober Workum Fr. (E. C. Smith). 11 december Zuidelijk Flevoland ZIJP. (A. B. H. Wolff).

ROTGANS *Branta bernicla*

ondersoort *hrota* (34+ ; 14 ; 2)

8 januari Zuidelijk Flevoland ZIJP. (A. B. H. Wolff). 19 mei Terschelling Fr. (F. G. Rozendaal, C. J. G. Scharringa).

Het aantal waarnemingen van deze ondersoort is erg klein. Alhoewel er jaren zijn zonder waarnemingen, ligt het voor de hand dat „Witbuikrotganzen” jaarlijks in ons land voorkomen en wel voornamelijk in het voorjaar.

ondersoort *nigricans* (0 ; 2 ; 1)

10 januari Vlieland Fr. (B. Ebbinge, P. M. Zegers).

Deze ondersoort werd in Engeland tweemaal waargenomen: 1958 en 1977; de laatste op 7 februari in Suffolk.

ROODHALSGANS *Branta ruficollis* (72+ ; 47 ; 7)

2-30 januari Oostelijk Flevoland ZIJP. (E. R. Osieck, A. A. Andriessen, F. E. de Roder). 12 januari-10 april Haringvliet ZH. 2 ex. (F. G. Rozendaal, R. Kampf, H. F. van der Lee). 22 januari Jutrijp Fr. (G. Steinhaus, E. Bos, K. J. Eigenhuis). 15 en 16 maart Genemuiden Ov. (J. Nap, H.

van Dalen). 27 november-25 december Haringvliet ZH. (G. L. Ouweneel, H. F. van der Lee, T. A. den Outer). 3 december Saeftinge Zld. (M. van Beirs, H. de Bruycker, R. van Rompoey). 28 december Zuidelijk Flevoland ZIJP. (M. van Beirs, H. de Bruycker, J. Verhoeven). 29 december Axel Zld. (F. L. L. Tombeur).

BASTAARDAREND *Aquila clanga* (? ; 1 ; 1)

27 februari Perkpolder en Veerse Meer Zld. onv. (L. Patrick, W. de Block; Wielewaal 44: 20-21).

In de afgelopen 10 jaar zijn er twee gevallen gemeld (1968 en 1976); in de 10 jaar daarvoor nog acht.

RODE WOUW *Milvus milvus*

Broedgevallen: Twente, 1 (2 jongen uitgevlogen) (A. M. E. Conings, P. Waardenburg; Vogeljaar 26: 7-9).

Nieuwe broedvogel voor Nederland.

ROODPOOTVALK *Falco vespertinus* (61 + ; 126 ; 12)

22 mei Jisp NH. ♂ (R. Rozemeijer). 26 mei Terschelling Fr. onv. ♂ (C. J. G. Scharringa, H. Outhuis). 27 mei Terschelling Fr. onv. ♂ + onv. ♀ (C. J. G. Scharringa, H. Outhuis, F. G. Rozenaal). 8 juni Azewijn Gld. ♂ (R. J. Schimmelpenning). 29 juni Leidschendam ZH. ♂ (J. Kist jr., J. Swaab). 21 juli Asten NB. onv. (M. P. van Aerle). 24 augustus Saeftinge Zld. onv. (P. L. Meiningen, H. J. M. Baptist). 1 september Eemdijk U. ♂ (R. Kampf). 2 september Katwijk ZH. onv. (A. Wassink). 3 september Castricum NH. onv. (Q. L. Slings). 8 oktober Herwen en Aerdt Gld. ♀ (A. Vink, W. H. A. Hekking, F. J. de Vries).

1973: 6 juni Arcen L. ♀ (J. Hoogveld, L. Spoomakers).

1975: half mei Heerlen L. ♂ (J. Conen). 1 juni Heerlen L. ♂ (T. Joosten, T. Blankevoort).

Het aantal waargenomen Roodpootvalken is minder dan in 1976, hoewel het aantal waarnemingen ongeveer gelijk is. Dit komt vooral doordat er dit jaar geen groepjes zijn waargenomen; de waarnemingen vallen ook meer in het voorjaar. In Groot Brittannië „marked spring influx” (Brit. Birds 71: 497).

KLEINST WATERHOEN *Porzana pusilla* (? ; ? ; 1)

22-29 juni Leidschendam ZH. ♂ (A. B. van den Berg, K. J. Eigenhuis, A. Wassink).

Buiten dit geval zijn er nog enkele „nachtelijke” waarnemingen uit het gebied van de Grote Rivieren, die niet gedocumenteerd zijn en derhalve niet zijn aanvaard.

POELSNIP *Gallinago media* (veel ; ? ; 1)

24 augustus Hoensbroek L. (T. Joosten).

De huidige status van deze soort is onduidelijk. Sinds 1969 zijn ongeveer 30 waarnemingen bekend, die echter niet zijn beoordeeld en voor een deel mogelijk niet op deze soort betrekking hebben. Het onderscheiden van Poel- en Watersnip is niet eenvoudig.

POELRUITER *Tringa stagnatilis* (19 ; 24 ; 1)

20 april Rilland-Bath Zld. (J. van Impe).

Na enkele jaren met meerdere waarnemingen, nu slechts één, en voor het eerst sinds jaren geen waarnemingen uit de Zuidelijke IJsselmeerpolders.

BAIRDS STRANDLOPER *Calidris bairdii* (0 ; 1 ; 1)

22 januari Oostvoorne ZH. (F. Hamerpagt, J. Trapman).

BONAPARTES STRANDLOPER *Calidris fuscicollis* (4 ; 1 ; 1)

18-24 oktober IJmuiden NH. (A. N. Holthuisen, R. B. Geskus, O. Moedt).

Er zijn thans 4 gevallen en 2 onbevestigde waarnemingen.

BREEDBEKSTRANDLOPER (*Limicola falcinellus* (23 ; 22 ; 1)
30 mei Zuidelijk Flevoland ZIJP. (L. & P. Bauwens, J. Rahder).

Het derde achtereenvolgende jaar met één waarneming.

GRIEL *Burhinus oedicnemus* (veel ; 7 ; 1)
4 juni Epen L. (F. G. Rozendaal, R. de Groot, M. Kortekaas).

De soort is sinds 1958 geen broedvogel meer in ons land; de afgelopen 15 jaar is er gemiddeld slechts één waarneming per jaar.

STEPPEVORKSTAARTPLEVIER *Glareola nordmanni* (4 ; 7 ; 1)
16 juni-10 juli Oostelijk Flevoland ZIJP. (A. B. H. Wolff, K. J. Eigenhuis, J. Swaab).

De eerste waarneming sinds 1972.

KLEINSTE JAGER *Stercorarius longicaudus* (73 + ; 22 ; 2)
28 mei Steenwijk Ov. ad. (J. & J. Philippoona), 3-27 juli Texel NH. ad. (C. J. W. Bruin, W. Eekman, M. C. Stoepker).

De Avifauna van Nederland (1970) vermeldt slechts één voorjaarswaarneming; sindsdien zijn er geen voorjaarswaarnemingen gemeld.

ZWARTKOPMEEUW *Larus melanocephalus*
Broedgevallen: Ossendrecht NB. 2 (R. Nelen, F. Broos).

WITVLEUGELSTERN *Chlidonias leucopterus* (38 ; 57 ; 21)
19 mei Scheveningen ZH. (F. H. Jansen, N. Dijkstra, A. Remeecus). 19-28 mei Ooypolder Gld. (L. M. J. van den Bergh, A. Vink). 21 mei Knardijk ZIJP. 3 ex. (A. Vink, A. B. M. van de Kieboom, H. J. Lichtenbeld). 22 mei Ooypolder Gld. 2 ex. (A. Vink). 23 mei Heyen L. (M. Reijnders). 27 mei Scheveningen ZH. (F. H. Jansen, R. van Bree, L. Snellink). 30 juni Workum Fr. ad. (D. Tanger, J. & D. de Vries). 22 juli Knardijk ZIJP. ad. (A. Wassink, K. J. Eigenhuis). 24 juli Knardijk ZIJP. ad. (C. J. G. & J. Scharringa, J. F. de Miranda). 27 juli Knardijk ZIJP. ad. (J. F. de Miranda). 30 juli Lelystad ZIJP. ad. + 1-2 juv. (A. Vink). 30 juli Lelystad ZIJP. 3 ad. (J. F. de Miranda, F. G. Rozendaal, J. Scharringa). 6 augustus Lelystad ZIJP. ad. + juv. (C. J. G. Scharringa, R. Koenekoop, F. G. Rozendaal). 7 augustus Lelystad ZIJP. 2 ad. (C. J. G. & J. Scharringa, F. G. Rozendaal). 12 augustus Oostvaardersdijk ZIJP. 4 ad. (C. J. G. Scharringa, J. F. de Miranda, F. G. Rozendaal). 19 augustus Knardijk ZIJP. 2 juv. (J. F. de Miranda). 27 augustus Oostvaardersdijk ZIJP. ad. (K. Waldeck, C. J. Coldewey).

Het beste jaar tot dusver. De doortrek in het voorjaar is uitzonderlijk: bijna evenveel Witvleugelsterns als het totaal van de voorgaande 10 voorjaren. Ook in Groot Brittannië was de soort in 1977 opvallend talrijk. Het aantal juveniele vogels in de nazomer was hier in verhouding echter hoger; 15 juv. tegen 4 adult (Brit. Birds 71: 509).

WITWANGSTERN *Chlidonias hybrida* (196 ; 26 ; 7)
6 mei Reimerswaal Zld. (P. L. Meininger). 21 mei Zuidelijk Flevoland ZIJP. 2 ex. (A. Vink, A. B. M. van de Kieboom). 30 mei Gendt Gld. (L. M. J. van den Bergh, W. H. A. Hekking). 14 juni Eysden L. (W. Ganzvles). 26 juni Millingen a/d Rijn Gld. 2 ex. (L. M. J. van den Bergh).
1974: 18 mei Ospel L. (T. Joosten).
1975: 10 mei Sas van Gent 23 ex. (Limosa 50: 49) moet zijn 3 ex. 16 mei Kerkrade L. 2 ex. (T. Joosten, E. van Campen, J. Conen).

Het aantal Witwangsterns sinds 1969 bedraagt 26, waarvan meer dan de helft uit 1975. De hier gemelde waarneming uit 1974 is de enige waarneming uit dat jaar. De soort heeft zesmaal in ons land gebreed (32 nesten), voor het laatst in 1965.

DOUGALLS STERN *Sterna dougallii* (2 ; 4 ; 1)
7 juli IJmuiden NH. (E. J. & A. E. L. van IJzendoorn).

Dit is het zevende geval. Drie waarnemingen uit het voorjaar en drie waarnemingen uit het jaar van 1977 langs de kust zijn op grond van de beschrijving en de korte waarnemingsduur niet aanvaard.

ZWARTE ZEEKOET *Cephus grylle* (13 ; 4 ; 3)

4 april Camperduin NH. ad. (C. Camphuyzen). 3 mei Camperduin NH. ad. (C. Camphuyzen, K. Klitsie). 9 mei Scheveningen ZH. ad. (A. Remeeus, F. H. Jansen).

RUIGPOOTUIL *Aegolius funereus* (0 ; 7 ; 3)

12 maart en 9 april Gasselte Dr. (F. G. Rozendaal, J. Scharringa, G. Steinhaus). 9 april Schoonoord Dr. (F. G. Rozendaal, R. Dekker, J. Scharringa). 9 april Grollo Dr. (F. G. Rozendaal, R. Dekker, J. Scharringa).

BIJENETER *Merops apiaster* (35 ; 23 ; 1)

6 augustus Ospel L. (A. J. Jacobs, J. Bruystens).

Dit is de eerste waarneming sinds 1973, toen maar liefst 16 exemplaren werden gemeld (5 waarnemingen). Van deze soort zijn twee broedgevallen (1964, 1965) bekend, die betrekking hebben op vier nesten.

SCHARRELAAR *Coracias garrulus* (28+ ; 18 ; 1)

4-10 juni Boxtel NB. (F. J. G. M. van Avendonk, N. Hilgers, J. Swaans).

MIDDELSTE BONTE SPECHT *Dendrocopos medius* (? ; ? ; 1)

7 mei Oldenzaal Ov. (W. Loode).

Dit is pas de derde waarneming sinds 1970. Uit de periode 1952-1962 zijn enkele broedgevallen van deze soort uit Twente bekend.

KALANDERLEEUWERIK *Melanocorypha calandra* (1 ; 0 ; 1)

18 augustus Monster ZH. (N. D. van Swelm).

Er was slechts één geval bekend (oktober 1960).

GROTE PIEPER *Anthus novaeseelandiae* (? ; 105 ; 40)

17 september Knardijk ZIJP. (A. B. H. Wolff, A. Tjittes). 17 september Texel NH. (C. J. G. & J. Scharringa, F. G. Rozendaal). 18 september Texel NH. 2 ex. (C. J. G. & J. Scharringa, F. G. Rozendaal). 19 september Castricum NH. (Q. L. Slings, Vrs. Castricum). 19 september Oostvaardersdijk ZIJP. (A. Vink). 20 september Katwijk ZH. 5 ex. (A. Wassink). 20 september Grevelingen ZH. 3 ex. (P. L. Meininger, J. Beijersbergen, G. Slob). 21 en 22 september Katwijk ZH. 8 ex. (A. Wassink, R. B. Geskus, G. J. Oreel). 23 september Castricum NH. 2 ex. (Q. L. Slings, Vrs. Castricum). 23 september Noordwijk ZH. (P. L. Meininger, J. van Dijk, A. Remeeus). 23 september Katwijk ZH. (A. Wassink). 24 september Castricum NH. (Q. L. Slings, Vrs. Castricum). 6 oktober Castricum NH. 3 ex. (Q. L. Slings, Vrs. Castricum). 7 oktober Castricum NH. 4 ex. (Q. L. Slings, Vrs. Castricum). 8 oktober Texel NH. (F. G. Rozendaal, J. Scharringa). 14 en 15 oktober Texel NH. (C. J. G. & J. Scharringa, F. G. Rozendaal). 15-18 oktober Katwijk ZH. (A. Wassink). 19 oktober Katwijk ZH. (A. Wassink). 19-24 oktober Katwijk ZH. 1-2 ex. (A. Wassink, K. J. Eigenhuis). 22 oktober Texel NH. (C. J. G. & J. Scharringa, F. G. Rozendaal).

Een dergelijk aantal is sinds 1970 niet meer gemeld. Ook in Groot Brittannië was de soort opvallend talrijk in 1977 (Brit. Birds 71: 511-512).

ROODKEELPIEPER *Anthus cervinus* (12 ; 6 ; 1)

15 mei Schiermonnikoog Fr. (excursie CNV).

Behalve één april en één juli-waarneming vallen alle gevallen in midden mei en de periode half september-half oktober.

KLEINE KLAPEKSTER *Lanius minor* (12 ; 11 ; 1)

24 mei-27 augustus Grootebroek NH. (A. L. Rebergen, F. Niessen, A. Wassink).

ROODKOPKLAUWIER *Lanius senator* (? ; 11 ; 1)

5 en 6 mei Egmond NH. (J. van der Laan, C. Engelhard, F. G. Rozendaal).
1973: 30 augustus Eysden L. ad. (T. Joosten, R. Toma).

Buiten een aantal broedgevallen (laatste in 1953), voornamelijk in de provincie Limburg, zijn er ruim 50 gevallen. Over de laatste 20 jaar is het voorkomen nagenoeg konstant. Rekening houdende met het sterk toegenomen aantal en de toegenomen activiteit van de waarnemers is er waarschijnlijk sprake van achteruitgang in het aantal waarnemingen.

VALE LIJSTER *Turdus obscurus* (0 ; 0 ; 2)

24-26 april Amsterdamse Bos NH. 2 ex. (T. M. & W. van der Have; Limosa 51: 170-172).

Het eerste geval in deze eeuw van deze opwindende soort uit Siberië, die normaal overwintert in Zuidoost-Azië. Er was een vondst in 1843 bij Velsen. De soort is in verschillende Europese landen vastgesteld, echter voor het merendeel in de vorige eeuw. Bovendien is dit de eerste voorjaarswaarneming in West-Europa.

BLAUWE ROTSLIJSTER *Monticola solitarius*

28 mei Noordwijk ZH. ♂ (W. Baalbergen).

Een onbevestigde waarneming van een soort die nog niet op de Nederlandse lijst voorkomt. Deze soort wordt wel als kooivogel ingevoerd, maar het betreft dan meestal de ondersoort *pandoo* uit Azië (England 1974). Uit Groot Brittannië is één waarneming bekend, maar deze soort is geplaatst in de D-categorie; dat betekent dat er redelijke twijfel bestaat of het wel een wilde vogel betreft (BOU 1971). In Duitsland zijn er twee gevallen, beide in 1962 (Niethammer *et al* 1964).

ROODBORSTTAPUIT *Saxicola torquata*

ondersoort *maura* of *stejnegeri*

11 oktober Katwijk ZH. 2 ex. (A. Wassink, K. J. Eigenhuis, F. Niessen). 13 oktober Wassenaar ZH. (A. Remeus). 19 oktober Wassenaar ZH. 2 ex., waarvan 1 ♂ (A. Remeus). 21 oktober Monster ZH. (N. D. van Swelm).

Er was één geval van de ondersoort *maura* (1973), maar sindsdien is duidelijk geworden dat deze waarneming ook op de ondersoort *stejnegeri* betrekking kan hebben. Het is echter best mogelijk dat dergelijke vogels regelmatig voorkomen in de herfst, daar zij vermoedelijk voor het merendeel over het hoofd worden gezien. (Zie voor herkenning en het voorkomen in West-Europa: Oreel & Meeth 1976 en Robertson 1977).

NOORDSE NACHTEGAAL *Luscinia luscinia* (1 ; 1 ; 3)

18 mei-12 juni Diemen NH. z., geringd op 20 mei (J. Drijfhout; Vogeljaar 26: 179-182). 4 juni Diemen NH. z. + 1 ex. zonder ring (C. J. G. Scharringa). 21 mei Rottumeroog Gr. (M. J. Swart, A. Timmerman Azn.; Limosa 51: 168-169).

BLAUWBORST *Cyanosylvia svecica*

ondersoort *svecica*

14 mei Schiermonnikoog Fr. ♂ (E. J. M. Veling, J. W. de Roever).

Sinds 1962 zijn er 14 waarnemingen en ringvangsten gemeld, voornamelijk uit de maanden mei en september. Alleen bij adulte ♂♂ is de ondersoort overigens met zekerheid vast te stellen (*cf.* Svensson 1975).

CETTIS ZANGER *Cettia cetti* (1 ; 102 ; 31)

De volgende waarnemingen in januari-juni:

22 januari-22 oktober Axel Zld. 1-2 ex. (W. M. Wisse, F. L. L. Tombeur). 29 januari-25 decem-

ber Veere Zld. z. (P. L. Meininger, F. E. de Roder, C. J. G. Scharringa). 14 februari, 17 april-29 mei Ankeveen NH. z. (A. B. van den Berg, J. Swaab, A. B. H. Wolff). 21 februari, 23 en 29 april Terneuzen Zld. z. (W. M. Wisse). 13 maart Wissenkerke Zld. z. (T. Lebret). 24 april-8 mei Nieuwe Merwede NB. z. (T. Lebret). 27 april-14 mei De Braakman Zld. 1-2 z. (P. L. Meininger, A. Wassink, W. M. Wisse). 29 april Sas van Gent Zld. z. (W. M. Wisse). 1 mei-eind juni Vlaamse Kreek Zld. 2 z. (J. van Impe). 9 mei Cadzand Zld. z. (P. L. Meininger). 9 mei Groede Zld. 2 z. (P. L. Meininger).

Buiten bovengenoemde plaatsen voorts nog de volgende waarnemingen en ringvangsten in juli-oktober:

15 augustus Biesbosch NB. ringvangst (D. Fey). 24 en 25 augustus Saeftinge Zld. 2 ringvangsten (G. J. Slob). 7 oktober Oostvaardersdijk ZIJP. ringvangst (K. Visser). 8, 12 en 20 oktober Spijkernisse ZH. 3 ringvangsten (W. H. P. Obee). 11 oktober Oisterwijk NB. ringvangst (F. van Avendonk, K. Hertog, A. Hilverda). 11 oktober Oostvaardersdijk ZIJP. ringvangst (J. Beker, R. Andriese, H. Sandee). 14 oktober 's-Gravenpolder Zld. 3 ringvangsten: 1 z. (G. J. Slob). 15 oktober 't Goor NB. ringvangst (T. Lammers). 22 oktober Valkenswaard NB. z. (H. Lüring). 23 oktober Wormer NH. z. (P. J. Rozemeijer).

1975: 3 september Zuidelijk Flevoland ZIJP. (*Limosa* 50: 55) moet zijn 30 september.

Uit de gegevens die zijn verzameld in het kader van het Atlasproject (SOVON) en uit enkele andere inventarisaties, blijken er in 1977 ongeveer 60 zangterritoria te zijn vastgesteld. Vergelijking met bovenstaande waarnemingen leert dat slechts een klein gedeelte aan de CNA werd doorgegeven. Dit is jammer omdat de gegevens van ieder geval in het CNA-archief gedetailleerder worden vastgelegd.

WATERRIETZANGER *Acrocephalus paludicola* (? ; 51 ; 1)

11 augustus Pannerden Gld. ringvangst (B. J. Frielink).

SPERWERGRASMUS *Sylvia nisoria* (20 ; 65 ; 3)

13 augustus Laaxum Fr. ringvangst onv. (J. H. P. Westhof). 24 augustus Wassenaar ZH. ringvangst onv. (J. H. Klatte, J. Vons). 17 en 18 september Texel NH. onv. (C. J. G. & J. Scharringa, F. G. Rozendaal).

Na twee jaar met meer dan 10 Sperwergrasmussen, dit jaar slechts 3.

BAARDGRASMUS *Sylvia cantillans* (2 ; 2 ; 1)

16 oktober Zuidelijk Flevoland ZIJP. ♂ (F. G. Rozendaal).

Er zijn drie gevallen (waaronder één vondst); dit is de tweede onbevestigde waarneming.

BERGFLUITER *Phylloscopus bonelli* (9 ; 2 ; 1)

12 juli Leidschendam ZH. (A. Wassink).

Buiten 10 gevallen is dit de tweede onbevestigde waarneming. De meeste waarnemingen betreffen zingende vogels in mei en juni. Volgens gegevens verzameld voor het Atlasproject (SOVON) zou de soort de laatste jaren regelmatig op de Veluwe waargenomen zijn en er zelfs gebroed hebben.

BLADKONINKJE *Phylloscopus inornatus* (64 ; 30 ; 2)

3 oktober IJmuiden NH. vondst (F. Rijnja; collectie Zoölogisch Museum, Amsterdam). 7 oktober Castricum NH. ringvangst (Q. L. Slings, Vrs. Castricum).

RADES BOSZANGER *Phylloscopus schwarzi* (0 ; 1 ; 1)

8 oktober Castricum NH. ringvangst (Q. L. Slings, Vrs. Castricum).

Er was slechts één geval: een ringvangst in 1974 op Texel.

WAIERSTAARTRIETZANGER *Cisticola juncidis* (0 ; 48 ; 14)

6 mei Reimerswaal Zld. z. (P. L. Meinger). 28 mei Ossendrecht NB. z. (P. L. Meinger, B. Been). 12 juni Saeftinge Zld. 8 z. (F. G. Rozendaal, R. Koenekoop, J. Scharringa). 22 juni-14 juli Leidschendam ZH. z. (K. J. Eigenhuis, J. Kist jr. J. Swaab). 3-30 juli Zoetermeer ZH. z. (G. F. Mees). 23 juli Texel NH. z. (J. G. Witte, L. J. Dijkse, M. Mantje). 10 augustus-7 september Utrecht U. z. (F. G. Rozendaal, C. J. G. & J. Scharringa). 24 augustus Saeftinge Zld. 5 z. (P. L. Meinger, H. J. M. Baptist). 27 augustus Makkum Fr. z. (K. Hermsen, J. Brekeveld).

In 1977 werden ruim 30 zangterritoria vastgesteld, waarvan 25 op het Verdrongen Land van Saeftinge (SOVON). In totaal zijn 4 broedgevallen bekend (1975, 1976).

KLEINE VLEGENVANGER *Ficedula parva* (? ; 56 ; 9)

3 september Castricum NH. (C. N. de Vries). 21 september Texel NH. 2 ex. (J. Swaab, J. G. van Marle). 4 oktober Schiermonnikoog Fr. ringvangst (W. J. R. de Wijs, A. J. Klarenberg, J. E. Winkelman). 7 oktober Ameland Fr. ♂ (J. Nap, J. Zandbergen). 8 oktober Schiermonnikoog Fr. ringvangst (J. E. Winkelman, A. J. Klarenberg). 8 oktober Texel NH. (F. G. Rozendaal, J. Scharringa). 9 oktober Oosterbierum Fr. ringvangst (J. Jukema, A. G. Bakker, U. Rijpma). 1975: 11 oktober Kornwerderzand Fr. ringvangst (Vrs. Franeker).

WITKOPGORS *Emberiza leucocephalos* (12 ; 6 ; 1)

17 oktober Vlieland Fr. ringvangst onv. ♂ (H. M. van Eck, W. Jongejan, G. H. J. Kroon).

Er zijn thans 16 gevallen (6 vondsten en 10 ringvangsten) en 3 onbevestigde waarnemingen.

WILGENGORS *Emberiza aureola* (2 ; 0 ; 1)

15 juli Rottumerplaat Gr. ringvangst ♂ (A. Veenstra).

DWERGGORS *Emberiza pusilla* (22 ; ? ; 2)

27 september Kornwerderzand Fr. ringvangst (J. Jukema, A. G. Bakker, U. Rijpma). 27 september Castricum NH. ringvangst (Q. L. Slings, Vrs. Castricum).

Twee vangsten op dezelfde dag. De meeste waarnemingen en ringvangsten vallen in september en oktober. Vooral de waarnemingen buiten deze periode zouden eigenlijk nog eens kritisch bekeken moeten worden in het licht van recente publicaties over de determinatie van Dwerggorsen.

WITKEELGORS *Zonotrichia albicollis* (2 ; 0 ; 1)

24 april IJmuiden NH. (J. Stoffels, W. J. van der Weijden; Limosa 51: 75-76).

Er waren slechts twee gevallen (1967).

KRUISBEK *Loxia curvirostra*

Broedgevallen: Drenthe minstens 1, mogelijk 2-3 (A. J. van Dijk, W. de Jong, M. J. Swart).

KEEP *Fringilla montifringilla*

Broedgevallen: Oploo NB. (H. M. & R. H. A. de Monchy, J. van Eck).

ROSE SPREEUW *Sturnus roseus* (7 ; 6 ; 1)

30 december Dinperlo Gld. ad. (P. van der Horst, R. de Bruijn, B. Nevel).

Er zijn thans 12 gevallen (waaronder 3 vondsten) en 2 onbevestigde waarnemingen.

NOTENKRAKER *Nucifraga caryocatactes* (? ; ? ; 31)

3 september-4 december 28 waarnemingen verspreid over het land.

ondersoort *macrorhynchos*

14 oktober Castricum NH. ringvangst (Q. L. Slings, Vrs. Castricum). 16 oktober Wijhe Ov. ringvangst (W. G. Gerritse).

Alhoewel slechts een deel van de waarnemingen is opgestuurd (vgl. Vogeljaar 26: 44), is het toch wel duidelijk dat er sprake is van een kleine invasie. De laatste invasie was in 1968, die de groot-

ste van deze eeuw is (juni 1968-september 1969 4174 waarnemingen betreffende 10.003 ex.; Speek 1971). De waarnemingen in 1970-1972 betreffen waarschijnlijk hoofdzakelijk exemplaren van deze invasie. In 1973-1976 waren er slechts drie waarnemingen.

NIET AANVAARDE WAARNEMINGEN

In onderstaande lijst zijn alle waarnemingen opgenomen die om één van de volgende redenen niet zijn aanvaard:

- de waarneming werd ingestuurd zonder beschrijving (*).
- de waarneming was onvoldoende gedocumenteerd; dat wil zeggen de commissie kon niet met zekerheid uit de beschrijving opmaken dat het de aangeduide soort betrof.
- de waarneming had waarschijnlijk betrekking op een andere soort.
- de waarneming had met grote stelligheid betrekking op uit gevangenschap afkomstige vogels.

Van de waarnemingen is uitsluitend de datum opgenomen. Soorten die niet op de Nederlandse lijst voorkomen, zijn aangeduid met hun wetenschappelijke naam.

IJsduiker 27 juli.

Grote Pijlstormvogel 2 oktober.

Kleine Zilverreiger 20 mei *, 1 augustus.

Koereiger 1 augustus *, 27 december *.

Flamingo diverse waarnemingen.

Smient broedgeval.

Witoogend 14 januari*, 29 januari*, 18 maart*, 4 september*, 8 oktober*, 10 oktober*.

Zwarte Zeeëend, ondersoort *americana* 3 november.

Oxyura jamaicensis 25 februari, 29 mei.

Witkopeend 1 januari.

Dwerggans 22 januari-12 februari*.

Sneeuwgans 22 januari*, 10 december*, 11 december*.

Rotgans, ondersoort *hrota* 25 januari*, 27 november.

ondersoort *nigricans* 22 oktober.

Monniksgier 10 maart, 4 april.

Blauwe Kiekendief, ondersoort *hudsonicus* 14 augustus.

Roodpootvalk 22 mei*, 21-24 juni, 21 augustus*, 29 augustus*, 4 september*, 20 september.

Klein Waterhoen 29 mei*, 30 mei*, mei-juni*.

Kleinst Waterhoen 13 mei, 18 juni*, 25 juni*.

Poelsnip 22 september, 6 oktober.

Bonapartes Strandloper 23 juli.

Kleinste Jager 4 juli, 23 augustus, 25 september, 2 oktober.

Witvleugelstern 21 mei*, 23 juni*, 5 juli*, 17 juli*.

Witwangstern 2 september.

Sterna bengalensis 22 mei.

Dougalls Stern 26 mei, 31 mei, 8 juni, 3 augustus, 5 september, 3 oktober.

Steppenhoen 8 december.

Grijskopspecht 23 januari.

Kortteenleeuwerik 28 april.

Zwarte Leeuwerik 8 januari.

Grote Pieper 7 november.

Roodkeelpieper 7 oktober.

Petsjora Pieper 2 april.

Gele Kwikstaart, ondersoort *feldegg* 6 mei.

Cercotrichas galactotes 23 juni.

Waterrietzanger 24 augustus*, 14 september*, 21 september*, 16 oktober.

Noordse Boszanger 14 april.

Hippolais olivetorum 27 augustus.

Sperwergrasmus 6 oktober*.

Buidelmees 13 maart.

Taigaboomkruiper 30 augustus, 23 september, 26 september, 14 oktober, 5 december, 14 december*, 23 december.

Bruinkopgors 9 mei.

Grijze Gors 28 juli.

Dwerggors 27 september*, 3 december*.

Serinus citrinella 18 oktober.

Witstuitbarmsijs 30 december.

Agelaius phoeniceus 13 maart.

Estrilda melpada 27 september.

AANVULLINGEN EN CORRECTIES 1976

Hierna volgen een aantal aanvullingen en correcties van het verslag „Zeldzame vogels in Nederland 1976” (Limosa 51: 137-146). Tevens zijn de waarnemingen opgenomen van enkele soorten die in 1976 niet, maar vanaf 1977 wel door de CNA worden behandeld. Voor deze soorten is publikatie van de waarnemingen uit 1976 wenselijk om een aansluiting te krijgen met de „Ornithologie van Nederland 1974 en 1975”. Deze soorten zijn aangeduid met een (-) voor de soortnaam.

(-) **IJSDUIKER** *Gavia immer*

24 december Veerse Meer Zld. (P. Yesou, A. Donaint, D. Pertuisel).

Er waren geen waarnemingen bekend uit 1976.

GROTE ZILVERREIGER *Egretta alba*

De vogel aan de Knardijk werd waargenomen tot en met 24 juni.

KLEINE ZILVERREIGER *Egretta garzetta*

13 juni Eysden L. (W. Ganzevles, J. Poot).

29 juni De Braakman Zld. moet zijn 2 ex.

27 juli Schouwen Zld. (R. H. D. Lambeck).

KOEREIGER *Ardeola ibis*

De vogel bij Nijkerk Gld. werd waargenomen tot en met 31 augustus.

(-) **WITOOGEEND** *Aythya nyroca*

30 januari Maarsen U. ♂ (L. M. J. van den Bergh). 20-26 februari Den Haag ZH. ♀ (A. Remeeus, F. H. C. Hoogerhoud, J. Regeer). 1 maart Echteld Gld. 2 ex. (A. Vink). 17 maart Groningen Gr. (H. J. Wight, L. G. Groen). 24 april-30 mei Ooypolder Gld. ♂ (L. M. J. van den Bergh, E. C. Smith, J. W. de Roever). 5-8 augustus Laren NH. ♂ (N. Marra). 16 oktober Herwen en Aerdt Gld. (L. M. J. van den Bergh, J. F. N. van Leeuwen, P. G. Keij). 23 oktober Goes Zld. (J. van Impe). 19 november Zuidelijk Flevoland ZIJP. ♂ (P. Meeth). 22 november Wageningen Gld. (A. Vink). 25 december Axel Zld. ♂ (F. L. L. Tombeur). 26 december Echteld Gld. ♂ (A. Vink). 31 december Alphen aan de Rijn ZH. ♂ (P. de Knijff).

DWERG GANS *Anser erythropus*

De vogel bij Stellendam ZH. werd ook waargenomen op 3 en 4 april (G. L. Ouweneel, H. F. van der Lee, M. Lok).

SNEEUWGANS *Anser caerulescens*

De vogel bij Stellendam werd ook waargenomen op 14 en 15 november (H. F. van der Lee, R. Kuitenbrouwer, J. M. H. Rahder). 6 november Lauwersmeer Gr. (A. B. van den Berg).

ROTGANS *Branta bernicla*

ondersoort *hrota*: 14 februari-17 mei Texel NH. 9 waarnemingen van max. 3 ex. en totaal meer dan 15 ex. (R. H. D. Lambeck; Limosa 50: 93). 13 maart, 8 april en 1 mei Schiermonnikoog Fr. (R. H. D. Lambeck; Limosa 50: 93). 19 april Lauwerspolder Gr. een op 30-7-'75 in N.O. Cana-

da geringde vogel (R. H. D. Lambeck; Limosa 50: 95) (De geringde vogel werd op 8 april op Schiermonnikoog waargenomen en was van 22 oktober tot en met half december 1975 aanwezig in N.O. Engeland).

ROODPOOTVALK *Falco vespertinus*

5 september Texel NH. onv. (J. W. de Roever, P. Zwitser).

(-) **KLEIN WATERHOEN** *Porzana parva*

4 juni Ubbergen Gld. ♂ (L. M. J. van den Bergh, J. F. N. van Leeuwen, W. H. A. Hekking).

(-) **KLEINST WATERHOEN** *Porzana pusilla*

29 mei Knardijk ZIJP. ♂ (A. Vink, P. C. Groebe, A. van de Kieboom). 22 juni Wijhe Ov. ♂ (W. G. Gerritse, J. G. Gerritsen).

(-) **POELSNIP** *Gallinago media*

22 februari Axel Zld. (F. L. L. Tombeur). 18 september Ramspol Ov. (J. F. M. Bay).

POELRUITER *Tringa stagnatilis*

21 juni Knardijk ZIJP. (A. B. van den Berg, G. J. Oreeel, E. J. van IJzendoorn).

KLEINSTE JAGER *Stercorarius longicaudus*

20 juli Vlieland Fr. moet zijn 30 juli.

KLEINE BURGEMEESTER *Larus glaucooides*

De vogel te Scheveningen werd waargenomen tot en met 24 maart (A. Remeeus). De vogel te IJmuiden werd ook waargenomen op 1 en 4 januari en 7 februari (A. B. van den Berg, C. Reijnders, C. J. G. Scharringa).

REUZENZWARTKOPMEEUW *Larus ichthyaëtus*

15 juli Knardijk ZIJP. ad. (J. Scharringa).

DWERMEEUW *Larus minutus*

Broedgevallen Knardijk ZIJP.; 2 nesten, moet zijn 3 nesten (twee met 3 eieren en één met 1 ei).

WITVLEUGELSTERN *Chlidonias leucopterus*

8-9 mei Eysden L. (W. Ganzevles, J. J. Schipper). 9 mei Knardijk ZIJP. (K. Nuyen). 12-15 mei Eysden L. (W. Ganzevles, J. J. Schipper). 22 augustus Oostelijk Flevoland ZIJP. ad. (K. Waldeck, J. Kist, H. F. van der Lee).

GROTE PIEPER *Anthus novaeseelandiae*

22 september Schiermonnikoog Fr. (A. B. van den Berg).

CETTIS ZANGER *Cettia cetti*

18 juli Spijkenisse ZH. ringvangst (W. H. P. Obee). 20 september Spijkenisse ZH ringvangst moet zijn twee ringvangsten.

(-) **WATERRIETZANGER** *Acrocephalus paludicola*

23 juli Landsmeer NH. ringvangst (J. van der Geld). 27 juli Oostelijk Flevoland ZIJP. 2 ex. (A. B. van den Berg). 5 augustus Jisp NH. ringvangst (J. van der Geld). 10 augustus Zuidelijk Flevoland ZIJP. (J. van der Laan, E. Bos, U. Glimmerveen). 12 augustus Laaxum Fr. ringvangst (J. H. P. Westhof). 12 en 13 augustus Zwarte Meer Ov. 2 ringvangsten (J. Kuik). 16 september Vlieland Fr. ringvangst (P. M. Zegers, G. C. Boere).

KLEINE VLEGENVANGER *Ficedula parva*

9 mei Haamstede Zld. ♂ (P. W. Boeren). 20 mei Rottumerplaat Gr. ♂ (M. R. van Eerden, D. Prop, P. Wildschut). 19 september Rottumeroog Gr. ringvangst (J. H. P. Westhof). 23 september Schiermonnikoog Fr. ♂ (P. Meeth). 1 oktober Terschelling Fr. ringvangst (J. Mast). 7 oktober Schiermonnikoog Fr. ringvangst (W. G. Gerritse). 11 oktober Barradeel Fr. ringvangst (A. G. Bakker, D. Hollenga, B. Swart).

BUIDELMEES *Remiz pendulinus*

30 september Eysden L. 5 à 6 ex. (W. Ganzevles).

DWERGGORS *Emberiza pusilla*

16 september Vlieland Fr. ringvangst (K. Terpstra).

Niet aanvaarde waarnemingen: *Pelecanus crispus* 16 augustus-11 oktober, 18 oktober. Witkop-eend 12 juni. Steppenkievit 2 augustus-3 november. Kleinste Jager 5 oktober. Ivoormeeuw 14 oktober. Kleine Burgemeester 7 augustus. Alpengierzwaluw 27 juni. Kleine Klapekster 6 maart. Grauwe Fitis 24 september*. Witstuitbarmsijs 19 januari. Rotsmus 18 april.

LITERATUUR

- Berg, A. van den, H. J. M. Baptist & P. L. Meiningen. 1978. Twee broedgevallen van de Middelse Zaagbek *Mergus serrator* in het Grevelingenmeer. *Limosa* 51: 1-5.
- British Ornithologists' Union. 1971. The status of birds in Great Britain and Ireland. Blackwell, Oxford.
- Commissie voor de Nederlandse Avifauna, De. 1970. Avifauna van Nederland. Tweede druk. Brill, Leiden.
- England, M. D. 1974. A further review of the problem of "escapes". *Brit. Birds* 67: 177-197.
- Niethammer, G., H. Kramer & H. E. Wolters. 1964. Die Vögel Deutschlands. Artenliste. Akademische Verlagsgesellschaft, Frankfurt am Main.
- Oreel, G. J. & P. J. Meeth. 1976. Waarneming van *Saxicola torquata maura* in Nederland. *Limosa* 49: 68-71.
- Oreel, G. J. & E. R. Osieck. 1977. Commissie voor de Nederlandse Avifauna: Taak en werkwijze. *Limosa* 50: 137-144.
- O'Sullivan & the Rarities Committee. 1977. Report on rare birds in Great Britain in 1976. *Brit. Birds* 70: 405-453.
- Robertson, I. S. 1977. Identification and European status of eastern Stonechats. *Brit. Birds* 70: 237-245.
- Scharringa, C. J. G. & E. R. Osieck. 1978. Zeldzame vogels in Nederland in 1976. *Limosa* 51: 137-146.
- Speek, B. J. 1971. De invasie van Notenkrakers *Nucifraga caryocatactes* in Nederland in het jaar 1968. *Limosa* 44: 11-18.
- Svensson, L. 1975. Identification Guide to European Passerines. Tweede herziene druk. Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm.

Adres: C. J. G. Scharringa, Haverkamp 421, 2592 BG Den Haag
E. R. Osieck, Steffenshein 20, 1251 ZE Laren N.H.

Correctie „Ornithologie van Nederland 1974 en 1975" (*Limosa* 50: 34-60).
Kemphaan 9 november Tietjerksteradeel Fr. 10.200 ex. moet zijn 9 december 1.200 ex.